

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування підприємств як відкритих економічних систем характеризується надмірною складністю та багатогранністю явищ і потребує дослідження значної кількості показників. Кожний показник системи має самостійне значення і водночас є складовою узагальненої її властивості. Саме тому, отримані за допомогою звітності великі масиви значень показників, при їх індивідуальному дослідженні, фактично не дають змогу зробити остаточний висновок щодо розвитку підприємства та достовірної величини його вартості. Перед науковцями та практиками, в процесі оцінки вартості, постає необхідність використання формалізованих методів згортання значної кількості аналітичних характеристик з метою переходу до порівняно невеликої кількості узагальнюючих показників.

Вітчизняний та зарубіжний досвід господарювання й оцінки доводить життєвість використання комплексних показників для діагностики ефективності діяльності підприємств. Так, на основі фінансових показників (обсяг продаж, величина активів, чистий прибуток, власний капітал) американський журнал *Forbes* щорічно друкує рейтинг 2000 підприємств світу, а *Handelsblatt* *The Wall Street Journal Europe* – 500 підприємств Європи. Прикладом здійснення оцінки такого формату в Україні є оцінка діяльності банків, страхових компаній, бірж, кредитних спілок та суб'єктів в сфері торгівлі цінними паперами.

Одним з головних питань, що постають перед дослідниками є механізм вибору кількості показників, що будуть використані в процесі оцінки підприємства, в тому числі його вартості. Відзначимо, що економічній науці відомий так званий “поріг складності”, відповідно до якого особа, що приймає рішення, здатна проводити адекватну оцінку проблемної ситуації в результаті одночасного аналізу не більше ніж 3-7 параметрів, які її характеризують. Важливо підкреслити й те, що використання надлишкової кількості показників може спричинити втрату часу на математичне та аналітичне забезпечення дослідження функціонально взаємозалежних між собою показників.

Сутність інтегрального (комплексного) показника полягає в переході від опису досліджуваного об'єкта, який характеризується великою кількістю ознак, до описання меншим числом максимально компактних інформаційних показників, які відображають найбільш суттєві властивості явища [1]. Крім того, при виборі кількості показників, інформаційної бази оцінки, оціночних процедур, методики побудови інтегральних показників, необхідно обов'язково керуватися тим, з якою метою в цілому проводиться оцінка та які цілі перед собою ставить аналітик.

Колектив акторів на чолі з проф. О.Ф. Балацьким відзначає, що комплексна оцінка бізнесу (підприємства) здійснюється для реалізації наступних цілей [2, с. 482]:

- підвищення ефективності управління підприємством;
- прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
- розробка плану розвитку підприємства та реалізації інвестиційного проекту;
- визначення поточної ринкової вартості підприємства з умови часткового або повного його купівлі чи продажу;
- визначення вартості цінних паперів підприємства, паїв, часток в його капіталі на випадок проведення різного роду операцій з ними;
- реструктуризації підприємства;
- визначення кредитоспроможності підприємства та обсягів застави при кредитуванні;
- виявлення реальної ринкової вартості майна при проведенні страхових операцій;
- оптимізація оподаткування підприємства.

Особливістю процесів оцінки вартості підприємства є обов'язкова її відповідність ринковій ситуації. Оцінка має враховувати не лише витрати та створення або купівлю підприємства, а й час, рівень ризиків, ринкову кон'юнктуру, рівень та модель конкуренції, економічні особливості об'єкта, що досліджується та його ринкову репутацію, макро- та мікроекономічне середовища існування [2, с. 427]. Вищезазначені чинники можуть бути враховані при застосуванні раціонального підходу до побудови комплексної оцінки вартості підприємства

Список використаних джерел:

1. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. – Вид. 2-ге, доповнене. – Житомир: ЖОО ГО «Спілка економістів України», 2009. – 516 с.
2. Экономический потенциал административных и производственных систем: Монография / Под общей ред. О.Ф. Балацкого. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2006. – 973с.